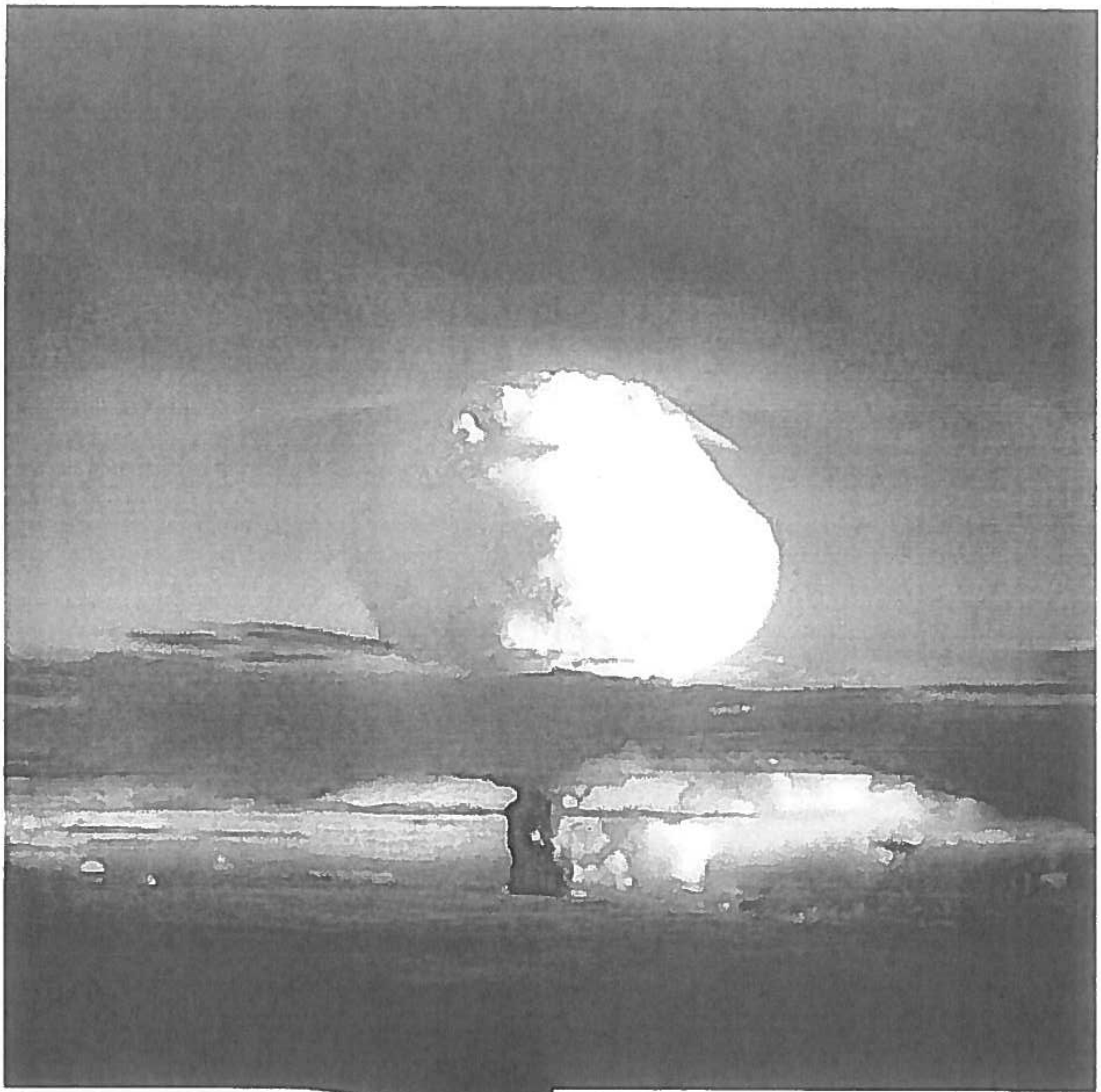

Verbied kernwapens in Nederland

Voorstel aan de Tweede Kamer
Burgerinitiatief Teken tegen kernwapens

Over PAX

PAX staat voor vrede en brengt mensen bij elkaar die de moed hebben om voor vrede te gaan. Samen met mensen in conflictgebieden en betrokken burgers wereldwijd werkt PAX aan een menswaardige en vreedzame samenleving, overal in de wereld.

Gepubliceerd door

PAX, Nederland

info@paxvoorvrede.nl

www.paxvoorvrede.nl

www.tekentegenkernwapens.nl

Foto voorpagina

Bron:

https://pixabay.com/nl/waterstofbom-atomic-bomb-63146/

Contactpersoon

Krista van Velzen, PAX, vanvelzen@paxforpeace.nl

Samenvatting

Vredesorganisatie PAX doet middels dit burgerinitiatief het voorstel om een nationaal verbod op kernwapens in te stellen. Kernwapens zijn disproportionele massavernietigingswapens die ontworpen zijn om in korte tijd honderdduizenden slachtoffers te maken. De gevolgen van een kernexplosie zijn nog generaties lang merkbaar. De nucleaire aanvallen op Hiroshima en Nagasaki in 1945 hebben dat indringend duidelijk gemaakt. Kernwapens maken geen onderscheid tussen burgers en militairen. Om deze reden heeft Nederland al eerder een verbod op biologische en chemische wapens, landmijnen en clustermunitie ingesteld.

De 45.000 ondertekenaars van het burgerinitiatief Teken tegen kernwapens roepen op om, 70 jaar na verschrikkingen in Hiroshima en Nagasaki, ook het meest dodelijke massa-vernietigingswapen ter wereld te verbieden. Anno 2015 is er wereldwijd een groeiend besef van de catastrofale humanitaire gevolgen van dit wapen die niet beperkt blijven tot het slagveld en lang na een conflict nog onnoemelijk veel leed veroorzaken. Inmiddels pleit een ruime meerderheid van de landen - 116 - voor een verbod op kernwapens. De Nederlandse regering stelt voorstander te zijn van nucleaire ontwapening, maar concrete stappen naar een daadwerkelijk verbod worden voortdurend uitgesteld Met een nationaal verbod neemt Nederland haar eigen verantwoordelijkheid om te komen tot een kernwapenvrije wereld.

Ook in vredestijd zijn kernwapens gevaarlijk, getuige de lange lijst van ongelukken en bijna-ongelukken in de afgelopen decennia[1]. Uit een recent onderzoek van Chatham House, gebaseerd op inmiddels vrijgegeven documenten en getuigenverslagen, blijkt dat het risico op onbedoeld gebruik van kernwapens groter is dan eerder werd aangenomen en dat deze risico's zullen blijven bestaan zolang er nog kernwapens zijn.[2]

De allereerste VN resolutie, in 1946, riep op om de wereld kernwapenvrij te maken. Nu, 70 jaar na de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki, zijn er echter meer landen met kernwapens dan ooit. De bestaande fora zoals de Conference on Disarmament en verdragen zoals het Non-proliferatie Verdrag (NPV) zijn duidelijk niet in staat gebleken een kernwapenvrije wereld te realiseren. Een meerderheid van landen is van mening dat daarvoor een aanvullend verdrag nodig is – een verbodsverdrag. Middels dit burgerinitiatief stellen wij voor dat Nederland zich van haar beste kant laat zien door zich aan te sluiten bij de grote meerderheid van landen die af willen van kernwapens en dit al hebben vastgelegd in een nationaal of regionaal verbod.[3]

1 Eric Schlosser. Command and Control ISBN-10 1846141486/ ISBN-13: 978-1846141485. Voor een korte bespreking http://www.motherjones.com/politics/2013/08/eric-schlosser-command-control-excerpt-nuclear- weapons

2 Too Close for Comfort - Cases of Near Nuclear Use and Options for Policy http://iis-db.stanford.edu/pubs/24617/20140428TooCloseforComfortNuclearUseLewisWilliamsPelopidasAghlani.pdf.

3 Totaal aantal landen in officieel erkende kernwapenvrije zones 115 .http //en.wikipedia.org/wiki/Nuclear-weapon-free_zone

"*Mijn advies, mijn indringend verzoek aan iedereen is dit*" zei VN Secretaris-Generaal Ban Ki-Moon onlangs: "*Wees de eerste die stappen zet. Wacht niet op anderen of op buurlanden om te beginnen met ontwapening en wapenbeheersingsmaatregelen. Als u het voortouw neemt, zullen anderen volgen.*"[4] De burgers die dit initiatief indienen, zijn er van overtuigd dat een nationaal verbod noodzakelijk is en de weg opent voor veel andere landen om vergelijkbare positieve stappen te zetten die internationale veiligheid en ontwapening ten goede komen.

Een nationaal verbod is nodig om Nederland los te weken van het – nog door weinig landen gesteunde – idee dat kernwapens nog een rol te spelen hebben in de huidige militaire en diplomatieke betrekkingen. Hoewel de Nederlandse regering stelt voorstander te zijn van een kernwapenvrije wereld, hoort ons land niet tot de 116 landen die bereid zijn te onderhandelen over een juridisch instrument dat deze massavernietigingswapens verbiedt.[5]

De aangenomen Motie Sjoerdsma[6], die stelt dat de Nederlandse regering deel moet nemen aan toekomstige onderhandelingen over een internationaal verbod op kernwapens, onderstreept de breed gedragen opvatting binnen de Tweede Kamer dat Nederland zich moet inspannen voor een wereldwijd verbod op kernwapens, De bestaande internationale fora zijn echter niet in staat gebleken een kernwapenvrije wereld te verwezenlijken. Dat maakt een proactieve rol van afzonderlijke landen noodzakelijk. De Tweede Kamer heeft de afgelopen jaren regelmatig over nucleaire ontwapening gesproken, maar nog nooit over de logische stap om kernwapens nationaal te verbieden. Het zou de geloofwaardigheid van Nederland vergroten als het land niet alleen spreekt over de noodzaak van nucleaire ontwapening maar ook zelf een concrete en uiterst significante stap zet: een nationaal verbod op kernwapens instellen. ◊

Een nationaal verbod op kernwapens is een alomvattend verbod op:
Gebruik, bezit, ontwikkeling, productie, financiering, stationering en overdracht van kernwapens onder alle omstandigheden en op assistentie bij of aanmoediging van verboden handelingen.

[4] Ban Ki-Moon, VN Secretaris Generaal, 2013 http://www.un.org/sg/statements/index.asp?nid=6557
[5] Humanitarian Pledge: http://www.icanw.org/pledge/
[6] Motie Sjoerdsma C S. over inhoudelijk deelnemen aan internationale besprekingen over een verdrag voor een verbod op nucleaire wapens, 23 april 2015, Kamerstuk 33783, nr. 19. https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33783-19.html

Een verbod op kernwapens: Waarom nu?

Inleiding

Al 70 jaar wordt op allerlei manieren geprobeerd om van kernwapens af te komen, tot nog toe zonder resultaat. Het is dan ook hoog tijd voor het ultieme middel: een algeheel verbod. Er zijn enorm veel landen die willen gaan onderhandelen over zo'n verbod. Nederland hoort daar helaas niet bij. Die onderhandelingen zijn ook nog niet begonnen. Nederland zou zich wat PAX betreft in de tussentijd moeten aansluiten bij de inmiddels 115 landen die in eigen land een verbod op kernwapens hebben ingesteld. Een brede steun in de Kamer voor een nationaal verbod geeft de regering een duw in de rug en creëert een goede startpositie voor Nederland om als bruggenbouwer binnen de NAVO op te treden en een voortrekkersrol in te nemen bij toekomstige internationale onderhandelingen.

De tijd is rijp

Onderstaand een opsomming van redenen om te gaan onderhandelen over een internationaal verbod en om voorafgaande, of tegelijkertijd, een nationaal verbod in te stellen.

1. **Het risico van voortschrijdende proliferatie**
   Het aantal landen met kernwapens neemt gestaag toe – en daarmee de kans dat ze ooit gebruikt zullen worden. Tegenwoordig hebben ook India, Israël, Noord- Korea en Pakistan kernwapens; landen die instabiel zijn of zich in een instabiele regio bevinden. Landen bovendien die weigeren mee te doen aan internationale verdragen tegen gebruik of verspreiding van kernwapens. Het Non-proliferatieverdrag uit 1970 waarin het China, Frankrijk, Rusland, het VK en de VS wordt toegestaan kernwapens te hebben, blijft een reden voor andere landen om te overwegen zelf ook kernwapens te ontwikkelen. Een algeheel verbod helpt om die onhoudbare situatie aan te pakken en zal het Non-proliferatieverdrag dus versterken.

2. **Groeiend besef van catastrofale humanitaire gevolgen**
   Er is wereldwijd sprake van groeiende aandacht voor de catastrofale humanitaire gevolgen van kernwapens, vooral sinds de herzieningsconferentie van het Non-Proliferatie Verdrag in 2010. Door de nucleaire bombardementen op Hiroshima en Nagasaki weten we wat een enkel kernwapen teweeg kan brengen. Door recente studies weten we ook welke wereldwijde gevolgen het gebruik van slechts een kleine hoeveelheid kernwapens kunnen hebben: een decennium met droogte en hongersnood die de levens van 2 miljard mensen in

gevaar kunnen brengen.[7] Bovendien is nu duidelijk dat een kernwapen zelfs in vredestijd erg gevaarlijk is, getuige de eindeloos lange lijst van ongelukken en bijna-ongelukken met kernwapens[8]. Secretaris-Generaal van de VN Ban Ki-Moon stelde dan ook terecht over kernwapens: '*There are no right hands for the wrong weapons*'

De aandacht voor de humanitaire gevolgen van kernwapens leidde de afgelopen drie jaar tot een reeks gezamenlijke statements tijdens bijeenkomsten van het NPV en de Algemene Vergadering van de VN. Ook werden er verschillende intergouvernementele conferenties (Noorwegen in 2013 en Mexico en Oostenrijk in 2014) gehouden waar een grote meerderheid van landen aanschoof om informatie en analyses te delen over de humanitaire gevolgen van kernwapens. Ondertussen steunen 156 landen het gezamenlijk statement dat stelt dat ieder gebruik van kernwapens onacceptabele humanitaire consequenties zal hebben en dat geen enkel land zich adequaat kan voorbereiden op de gevolgen van een kernexplosie.[9]

3. Groeiende wereldwijde steun voor een wettelijk verbod op kernwapens

De frustratie onder de kernwapenvrije staten groeit over het feit dat een kernwapenvrije wereld maar niet dichterbij komt. Er is een juridisch hiaat, vindt ondertussen een meerderheid van landen, aangezien er nog steeds geen juridisch bindend verbod op kernwapens is. De United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), het United Nations Development Programme (UNDP) en de International Organization for Migration (IOM) stellen dat alleen een verbod op kernwapens afdoende beantwoordt aan de plicht van ieder land om ernstige humanitaire consequenties van het gebruik van kernwapens te voorkomen.[10] Ook het Internationale Rode Kruis roept op nú te gaan onderhandelen over een dergelijk verbod.[11] [12]

Artikel 6 van het Non- Proliferatieverdragverplicht lidstaten zoals Nederland te gaan onderhandelen over een verdrag over algemene en complete (nucleaire) ontwapening.[13] De huidige steun voor een verbod biedt, 45 jaar na dato, dé kans eindelijk werk te maken van deze aangegane verplichting. Aan het einde van de

[7] 'Nuclear famine, two billion at risk', IPPNW, 2013: http://www.ippnw.org/pdf/nuclear-famine-two-billion-at-risk-2013.pdf
[8] Zie voetnoot 1 en 2.
[9] https://www.icrc org/eng/resources/documents/news-release/2014/02-11-mexico-nayarit-impact-nuclear-weapon-conference.htm; Van der Zeijden, W & Snyder, S (2014): The Rotterdam Blast, PAX, Utrecht, p 23.
[10] Zie de statements van de intergouvernementele conferenties in Oslo, Nayarit en Wenen op http://www.reachingcriticalwill.org/disarmament-fora/hinw/.
[11] 'ICRC says nuclear weapons are 'unacceptable risk' and must be scrapped', ICRC, 2015: https://www.icrc.org/en/document/icrc-says-nuclear-weapons-are-unacceptable-risk-and-must-be-scrapped
[12] 'Eliminating Nuclear Weapons', ICRC, 2015: https://www.icrc.org/en/document/nuclear-weapons-conference
[13] 'Each of the Parties to the Treaty undertakes to pursue negotiations in good faith on effective measures relating to cessation of the nuclear arms race at an early date and to nuclear disarmament, and on a treaty on general and complete disarmament under strict and effective international control'.

intergouvernementele conferentie over de humanitaire gevolgen van kernwapens in december 2014 in Wenen, kwam Oostenrijk tot de conclusie dat het enige dat zij kon doen was beloven zich in te zetten om het juridische hiaat waardoor er momenteel geen verbod op en verplichting tot eliminatie van kernwapens bestaat, aan te pakken. Met deze belofte (pledge) nodigde gastland Oostenrijk alle partijen uit om te gaan onderhandelen over een juridisch instrument dat kernwapens verbiedt en elimineert. Inmiddels hebben 116 landen zich gerealiseerd dat ook zij een verantwoordelijkheid hebben om de catastrofale humanitaire schade, die veroorzaakt zou worden door elk gebruik van kernwapens, te voorkomen en zich aan gesloten bij deze 'Humanitarian Pledge'.[14]

4. Brede steun in de Nederlandse samenleving voor een wereld zonder kernwapens

Vijfenveertig duizend Nederlanders reageerden de afgelopen maanden op de oproep van PAX, het Rode Kruis en de ASN Bank om het burgerinitiatief voor een nationaal verbod op kernwapens te tekenen. Het is een afspiegeling van de steun die er leeft in de Nederlandse samenleving voor een wereld zonder kernwapens. Die steun is niet nieuw. Opiniepeilingen van het Rode Kruis in 2012[15], het Nationaal Kiezersonderzoek in 2010[16] en het kijkerspanel van EenVandaag in 2014[17] laten zien dat actieve inzet voor een wereld zonder kernwapens in alle geledingen van de samenleving wordt gesteund, ongeacht leeftijd, politieke kleur of levensbeschouwing en dat deze steun grotendeels immuun is voor internationale politieke ontwikkelingen. De boodschap aan de regering is duidelijk: Het mandaat voor een nationaal verbod bestaat. Het is tijd om duidelijk stelling te nemen en ook deze massavernietigingswapens te verbieden.

5. Via een nationaal verbod naar een voortrekkersrol bij internationale onderhandelingen

De Nederlandse regering vindt het te vroeg voor onderhandelingen over een internationaal verbod omdat een verbodsverdrag een sluitstuk zou moeten zijn na eliminatie van alle kernwapens, in plaats van het begin van een dergelijk

[14] 'Humanitarian Pledge': http://www.icanw.org/pledge/

[15] Opiniepeiling Rode Kruis: http://www.rodekruis.nl/actueel/pers/persberichten/humanitaire-gevolgen-bij-kernwapenexplosie-desastreus- de opiniepeiling zelf is te vinden op http //nonukes.nl/opiniepeiling-nederland-wil-geen-kernwapens/.

[16] Nationaal Kiezersonderzoek 2010: http://vredessite.nl/kernwapens/2011/ikv1103 html en http://www.dpes.nl/nl/data-en-resultaten/nko-2010.

[17] Kijkerspanels van EenVandaag 2010: http://www.eenvandaag.nl/economie/48401/abp_leden_stop_met_investeren_in_kernwapens en http://opiniepanel.eenvandaag nl/uitslagen/55152/_abp_moet_stoppen_met_investeren_in_kernwapens_.

proces.[18] De logica ontbreekt bij deze redenering volledig. Zonder verbod is er geen reden voor kernwapenstaten om hun arsenalen tot nul af te bouwen. Ze zijn immers niet verboden.

Daarnaast is onduidelijk waarom ontwapening en een verbod niet tegelijkertijd kunnen worden besproken. Historisch gezien is de stellingname van het kabinet ook geen logische. De conventies over biologische en chemische wapens en de verbodsverdragen voor clustermunitie en anti-personeelslandmijnen werden niet pas opgesteld nadat alle landen op een of andere magische manier uit zichzelf hun wapens hadden opgegeven. Het bleek elke keer dat het verbod zelf een middel was dat de eliminatie van wapens bevorderde. Een brede steun in de Kamer voor een nationaal verbod creëert een goede startpositie voor Nederland om als bruggenbouwer binnen de NAVO op te treden en een voortrekkersrol in te nemen bij toekomstige internationale onderhandelingen.

6. **Een nationaal verbod kan dienen als de-escalerende maatregel bij de oplopende spanningen tussen Rusland en de NAVO**

De oplopende spanning tussen kernwapenmachten betekent helaas ook een oplopend risico dat er bedoeld of onbedoeld een kernwapen ingezet wordt. Duidelijk is dat landen die kernwapens bezitten of grondgebied ter beschikking hebben gesteld voor Amerikaanse kernwapens een potentieel doel zijn voor een nucleaire aanval. Sommigen beweren dat het verwijderen van de tactische kernwapens in Europa de kans op een nucleaire aanval van Rusland op NAVO grondgebied verhoogt. Alle militaire analyses geven aan dat het tegenovergestelde te verwachten is.

De-escalerende maatregelen zijn nodig en zijn een nationaal belang.[19] Zowel tijdens als na de Koude Oorlog leidden onderhandelingen over vermindering van het aantal kernwapens niet tot vermindering van het gevaar van een kernoorlog. Nu stijgen de spanningen weer, wat voor sommigen in Europa reden lijkt te zijn ontwapening op een laag pitje te zetten. Gelukkig deelt minister Koenders dat sentiment niet: "*Zelfs tijdens de Koude Oorlog bleven we praten en slaagden er in om belangrijke ontwapeningsakkoorden te sluiten. Juist in moeilijke tijden moeten we de communicatiekanalen open houden en voortgaan met ontwapening.*"[20] Veel landen vinden het verschuilen achter het argument van oplopende spanningen niet acceptabel. De neiging van Rusland en sommige NAVO-landen om kernwapens weer nadrukkelijk te gebruiken als

[18] Minister Koenders, plenair debat 23 april 2015. '*Mij wordt gevraagd om inhoudelijk deel te nemen aan onderhandelingen, terwijl ik niet vind dat die nu moeten beginnen*'.

[19] Voor een uitgebreidere analyse, lees: http://nonukes.nl/escalating-tensions-the-perfect-time-to-negotiate/

[20] Mr. Bert Koenders, 2015. H.E. Mr. Bert Koenders Minister of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands NPT Review Conference General Debate. Available at:http://reachingcriticalwill.org/images/documents/Disarmament-fora/npt/revcon2015/statements/27April_Netherlands.pdf.

afschrikkingsmiddel is voor hen een bevestiging dat deze massavernietigingswapens een onnodig en onacceptabel gevaar vormen – voor iedereen – ook de landen zonder kernwapens. Zij zien het als een morele plicht van alle landen, ook NAVO landen, om de veiligheid en het welzijn van hun burgers niet langer in gevaar te brengen.

De tactische kernwapens zoals de VS die in meerdere Europese lidstaten heeft gestationeerd, zijn niet bruikbaar om doelen buiten het NAVO grondgebied te raken, zelfs niet nadat de huidige wapens gemoderniseerd zijn.[21] Als deze wapens ingezet zouden worden, zouden de inwoners van NAVO- landen als eerste slachtoffer worden. Het verwijderen van deze wapens heeft dan ook meerdere voordelen tegelijkertijd. Het is een vertrouwenwekkende maatregel die de ander laat zien dat er een oprechte wens is om te gaan onderhandelen over ontwapening. Het reduceert de kans dat deze wapens gebruikt zullen worden en gaat daarmee een potentiële humanitaire ramp tegen. Verwijdering van de tactische kernwapens minimaliseert de kans dat Nederland een militair doelwit wordt.

[21] Een afschrikkingsbeleid kan alleen maar werken als de 'tegenstander' weet dat de wapens daadwerkelijk ingezet kunnen worden, De B61 vrije val bom kan per gevechtsvliegtuig met volle tank komen tot bv Hamburg, Frankfurt of Keulen. Om tot bijvoorbeeld Moskou te komen zou er meerdere keren in de lucht bijgetankt moeten worden, iets wat zeker voortijdig op de radar te zien zou zijn.

Wat betekent een nationaal verbod voor Nederland en de NAVO?

Inleiding

De kern van ons voorstel is een alomvattend verbod op gebruik en dreigen met gebruik, bezit, testen, verwerving, ontwikkeling, productie, financiering, stationering en overdracht van kernwapens onder alle omstandigheden, en op assistentie bij of aanmoediging van verboden handelingen. Dit is in lijn met de al bestaande verboden op inhumane wapensystemen en massavernietigingswapens.[22]

Met een nationaal verbod neemt Nederland verantwoordelijkheid voor haar eigen betrokkenheid bij kernwapens. En die betrokkenheid is groot. Nederland heeft met de VS afgesproken dat de VS, indien nodig, kernwapens mag gebruiken om Nederland te beschermen. Als lid van de NAVO onderschrijft Nederland een beleid dat gebruik van kernwapens niet uitsluit en Nederland huisvest zelfs nog steeds een aantal Amerikaanse kernwapens op Luchtmachtbasis Volkel. De stationering van kernwapens in Nederland wordt in ons voorstel verboden.

Amerikaanse kernwapens in Nederland

Een nationaal verbod zal inhouden dat Nederland bij de Amerikaanse regering kenbaar maakt 'niet langer te hechten aan de bescherming van het Europese vasteland door middel van de aanwezigheid van Amerikaanse kernwapens', iets waartoe de Kamer al opriep in 2010.[23] Daarnaast zal het betekenen dat Nederland om de tafel moet met de VS om de bilaterale afspraken over de stationering van Amerikaanse kernwapens in Nederland en de nucleaire taak van de Nederlandse luchtmacht te beëindigen.[24] De VS zal dat accepteren,zoals het vergelijkbare stappen van bijvoorbeeld Canada, Griekenland en het VK in de afgelopen jaren accepteerde.

In het Strategisch Concept dat tijdens de Lissabon Summit in 2010 door alle bondgenoten werd aangenomen, spreekt de NAVO uit zich in te zullen zetten om de omstandigheden te creëren voor een kernwapenvrije wereld.

[22] 'Doubting a ban', PAX, 2014: http://nonukes.nl/wp-content/uploads/2015/03/Doubting-a-Ban....pdf.
[23] Motie van Velzen Azough, 2010: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32123-V-86.pdf
[24] 'A treaty banning nuclear weapons and its implications for the Netherlands', Clingendael, 2015. http://www.clingendael.nl/publication/treaty-banning-nuclear-weapons-and-its-implications-netherlands

Tot nu toe heeft de NAVO nooit een leidende rol op zich genomen bij het tot stand komen van internationaal beleid, specifiek op vlak van ontwapening(sverdragen). De NAVO heeft het altijd als haar verantwoordelijkheid gezien om zich aan te passen aan nieuw internationaal beleid en internationale verdragen om een flexibele en verantwoordelijke wijze, zoals ze dit ook deed bij nationale besluiten. Het zullen dan ook individuele lidstaten moeten zijn die een voortrekkersrol moeten nemen bij tot stand brengen van concrete vooruitgang op vlak van nucleaire ontwapening. En stappen vooruit zijn noodzakelijk, gezien het feit dat het bondgenootschap, ondanks de wens de omstandigheden te willen creëren voor een kernwapenvrije wereld, vast houdt aan verdediging met kernwapens en de inzet van kernwapens niet uit sluit.

Toch heeft de NAVO in het verleden altijd laten zien flexibel te staan ten opzichte van nationale afwegingen op gebied van nucleair beleid. Onder de bondgenoten bevinden zich al landen die een nationaal verbod op kernwapens hebben, zoals IJsland en Litouwen. Denemarken, Noorwegen en Spanje laten geen kernwapens op hun bodem toe in vredestijd. IJsland, Denemarken en Noorwegen hebben bovendien hun havens gesloten voor marineschepen die geschikt zijn om kernwapens te dragen. De Verenigde Staten heeft haar kernwapens al verwijderd uit Engeland, Griekenland en Canada. De betrouwbaarheid van Nederland als goede NAVO partner zal dan ook niet geschaad worden door het instellen van een verbod op kernwapens. Dit voorstel om kernwapens te verbieden betekent nadrukkelijk niet dat Nederland geen lid zou kunnen zijn van militaire allianties waar staten met kernwapens onderdeel van zijn.

Eigen verantwoordelijkheid

Het huidige kernwapenbeleid van de Nederlandse regering stelt een kernwapenvrije wereld ten doel maar schuift de eigen verantwoordelijkheid in deze ver van zich af. Positieve stappen kunnen volgens de regering alleen met goedkeuring van de NAVO. Eigen initiatief kan volgens de regering "*een negatieve invloed hebben op de mogelijkheden die Nederland heeft om NAVO-discussie over ontwapening, transparantie en non-proliferatie de komende jaren mede vorm te geven.*"[25] De regering kiest er daarom voor geen eigen stappen te zetten. Van de NAVO mag volgens de regering voorlopig niets verwacht worden. Er ontbreekt onder bondgenoten "*zelfs de bereidheid om in NAVO-verband een gesprek aan te gaan over het bekendmaken van de totale aantallen niet strategische kernwapens in Europa.*"[26] Zelfs het instellen van een NAVO beleid om niet als eerste kernwapens te zullen gebruiken (No First Use beginsel), waar uw Kamer meerdere malen om verzocht heeft, is een stap te ver voor de NAVO.[27]

De regering is er, kort gezegd, van overtuigd dat kernwapens, weliswaar ná complete eliminatie, uiteindelijk verboden moeten worden, maar ziet in het NAVO-lidmaatschap een

[25] Minister van Buitenlandse Zaken Frans Timmermans, 2 september 2014: Brief aan de Kamer, Betreft Nucleaire ontwapening en transparantie, p. 2.
[26] Zie voetnoot 23.
[27] Brief aan Eerste Kamer, 30 juni 2015: https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20150630/verslag_van_een_schriftelijk/document3/f=/vjv8lr000yrt.pdf

drempel om zelf de stappen te nemen die een meerderheid van landen in de wereld van Nederland verlangt.

De lijst van NAVO bondgenoten die een afwijkend nucleair beleid hebben ingesteld laat zien dat Nederland wel degelijk een eigenstandig beleid in kan stellen, zonder NAVO-reprimandes te hoeven vrezen.

Als gezegd, het breed gedragen beleid van de Nederlandse regering is om een wereld zonder kernwapens tot stand te willen brengen. Maar de historische verstrengeling van nucleaire afspraken maakt dat Nederland nu niet volwaardig steun kan geven aan het initiatief om tot een wereldwijd verbod te komen. Dus: Omdat Nederland haar eigen nucleaire betrokkenheid nog niet heeft kunnen loslaten, kan Nederland nu op internationaal niveau de noodzakelijke stap vooruit nog niet omarmen.

Een nationaal verbod heft dit probleem op. Het creëert een situatie waarin Nederland laat zien zowel in woord als in daad klaar te zijn voor een wereld zonder massavernietigingswapens. Nederland zou – net als bij veel andere veiligheids- en ontwapeningsvraagstukken weer een leidende rol kunnen vervullen. ♦

Slotwoord

Door dit burgerinitiatief zullen Kamerleden en vertegenwoordigers van de regering, in het debat wat daarmee afgedwongen wordt, een keuze moeten maken.

Kiest u vóór een verbod op kernwapens of voor verder gaan zoals het al decennia gaat: langzaam en moeizaam en met een vrijwel gegarandeerde groeiende proliferatie als beloning.

Het is aan u om ná biologische en chemische wapens, landmijnen en clustermunitie nu ook dit inhumane wapensysteem te verbieden. ♦

PAX

www.paxvoorvrede.nl

Godebaldkwartier 74
3511 DZ Utrecht
The Netherlands

www.paxvoorvrede.nl
info@paxvoorvrede.nl
+31 (0)30 233 33 46

P.O. Box 19318
3501 DH Utrecht
The Netherlands